

למעט בזה, וצריכה להיות אצלם השתייה מיינה של תורה, שהיא פנימיות התורה. כל האמור לעיל הוא בנוגע לכל ימי השנה, הן בחול, הן בשבת והן ביום-טוב, וכן בנוגע לכל המקומות. רק בנוגע ליום אחד בשנה – פורים – איני רוצה להתערב...

במקום אחר⁹, נדפסו שתי תשובות בעניין: בעניין ה'היתר' שנטען כאילו למשפיע מותר לשתות יותר מכפי ה'גזרה':

מפיתוי היצר, כמוכן, ובמילא – אין העצה לשמוע לפיתוי (שעל-ידי-זה יתגבר עוד יותר, ובמכא-שכן שלא יניח להתוועד באיזה פיתוי אחר, או גם בלא פיתוי), אלא הפכו.

ובמענה נוסף בעניין זה (הלשון אינו מדויק):
נבהלתי לשמוע, ובצנעה – גרוע מבפרהסיא.
ומסיימים בטוב.

יום חמישי,
כ"ז באדר-ב'

תקופת ניסן¹²: יום חמישי לפנות-ערב, בשעה 6:40 שעות קיץ. ואין שותין מים בשעה זו.
* קובץ תורני: הוראה לכל "כולל אברכים": להוציא לאור קובץ חידושי-תורה פעמיים בשנה: לפני פסח, ולפני ראש-השנה¹³.

להירות זו נלקטו בסי' שמירת הגוף והנפש סי' מז (ומהרה"י הרה"ח ר' אלי' שי' לנדא שמעתי שנהגים להזהר בזה ע"פ הפרטים האמורים). התקופות נכרו בלוח יהיו יום' בעמוד שלפני התחלת הלוח' עצמו, וכן בלוח כולל-חב"ד בתחילת החודשים המתאימים.
13) יחידות' להרה"ח הר"ר ישעיהו שי' הרצל (כיום – רב העיר נצרת-עילית), חורף תשל"ג. שיחות קודש תשל"ו ח"ב עמ' 694, ובכ"מ. ובסי' בצל-החמה עמ' 256 (לכולל סדיגורא): "להשתדל להגיע... לכל הפחות אחת לבי או לגי חודשים".

בקבצי 'התמים' שי"ל בווארשא בשנים תרצ"ה-תרצ"ח, היו ישערי תורה וישערי חסידות' במדורים נפרדים. אולם בקבצים שיצאו לאור בבית חיינו לאחר הנשיאות (כמו: לפול התלמידים, דברי תורה, כינוס תורה, יגדיל תורה; להוציא קבצי 'הערות התמימים ואנישי' שבהם היתה הפרדה בין הנושאים. ואולי בהם הפרדה היא מחוייבת המציאות), היתה ההוראה שלא להפריד בין נגלה וחסידות, אלא לסדרם יחד לפי סדר אותיות הא"ב, כי "תורה אחת היא" (מפי המשפיע הרה"ח ר' דוד שי' רסקין, מעורכי 'פלפול התלמידים'. וי"א שהרבי אמר שרצונו לפעול שמי שמחפש שם נגלה ימצא חסידות, ולהיפך). וחבל שהדבר אינו ידוע בין הישיבות והכוללים שלנו, ורבים מהקבצים ובפרט בארה"ק עודם נדפסים במתכונת 'ישערי', נגלה לחוד וחסידות לחוד.

9) חבל שלא נזכרה שיחה זו באוצר מנהגי חב"ד חודש אדר עמי רצא ובילוח השבועי לפורים בגליונות התקשרות, כי מגוף השיחה משמע שיש בכל זאת הגבלה מסוימת.
11) יתשורה' לנישואין מוזיקנט-יוסף, כפר-חב"ד, ל"ג בעומר תשס"ב, עמ' 52.
12) הזמן – ע"פ הלוחות, בניכוי 20 דקות שהשעות המקומי מאחר לעומת "אופק קהיר".
"שעת התקופה" – הנהוג: חצי שעה לפני וחצי שעה אחרי – דרכי' יו"ד קטז, פח מכה"יג שם. ואף שבשוי"ע אדמוה"ו סי' רו סי"ד כתב "בירך על המים... ואם שמע שהתקופה נופלת – ימתין מעט עד שבערה התקופה וישתה, כי י"א שאין סכנה בהם אלא לשתות בשעת התקופה" אולי רק במצב כזה מקילין.

ראה שוי"ע אדמוה"ו סי' תנה סט"ו, שהחמיר בעניין מים ששהו בביתו [מגולים, ע"פ הדי"מ שם, ואפילו בתוך המקור] בשעת התקופה (אם לא מים שנשאבו למצות-מצוה, משום "שומר מצוה לא ידע דבר רע", וגם בהם לכתחילה) מציע לשים ברזל כמו מחט בתוך המים, ולהוציאו מיד אח"כ. [כמ"כ כי שם בקשר למים שבשכונת המת (כית שמת בו ובי בתים הסמוכים)], ועד"ו בסי' רו סי"ד. וכן הובא ברמ"א יו"ד קטז ס"ה, וצ"ע שבשוי"ע רבינו, חוי"מ הל' שמירת גוף ונפש סי"ד (במהדורת קה"ת תשי"כ ואילך, חלק ה' עמ' 1773), הביא כמה דברים מהרמ"א שם בקשר לשתיית מים והשמיט עניין זה. פרטים ודעות בקשר

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש זצוקללה"ה נב"מ ז"ע

שיחות • איגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תקנה

ערב שבת-קודש
פרשת שמיני / פרה
כ"א באדר-ב' ה'תשס"ה

יוצא-לאור על-ידי
מכון ליובאוויטש שעל-יד
צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

לזכות
האחים התמימים הדגולים לבית
דייטש
הרה"ח ר' זלמן, ר' יוסף, ר' אברהם-משה
וגיסם ר' גבריאל גופין שיחיו

הלכות ומנהגי חב"ד

מאת הרב יוסף-שמחה גינזבורג

אחרת, קורא אחריה הפטרת פרשת פרה, ואם נזכר אחר הברכות – קורא אותה בלא ברכה.⁵ אומרים 'אב הרחמים'.

התועודות בבית-הכנסת.

היגזירה על 'משקה' בהתועודות שבת-קודש פרשת שמיני תשכ"ג, בקשר לפסוק "יין ושכר אל תשת", השמיע הרבי שיחה בקשר להגבלות על שתיית 'משקה'. בין השאר אמר שלא יעשו עליו 'קידוש', וגם כשעושים קידוש על יין שישתו רק 'רוב כוס' ולא 'כבוד' (כוסות דפסח) את כולה, ובנוגע לשמחה, אפילו שמחת חתן, וכן בסתם התועודות חסידית, אפשר לומר לא יותר מאשר ג' פעמים 'לחיים', ושוה יהיה רק על כוסיות קטנות, באופן שכל ג' הפעמים יחד יכללו לא יותר מאשר 'רוב רביעית מצומצם'.

כל זה בקשר לאלה שקודם גיל ארבעים (ובפרט לבחורים שהם עדיין קודם הנישואין, שבקשר אליהם יש טעמים נוספים מדוע עליהם להימנע משתיית 'משקה'), וגם אלו שלאחר ארבעים, שאז "משתי מעליא", עליהם

שבת-קודש, פרשת שמיני – פרה
כ"ב באדר-ב

רצוי להכין את ספר-התורה המיועד לקריאת פרשת פרה (המהודר ביותר שבבית-הכנסת) קודם התפילה, כדי למנוע טרחא דציבורא.²

מוציאים שני ספרי-תורה. בראשון קוראים לשבעה עולים בפרשת השבוע.

מניחים את ספר-התורה השני על הבימה (ונשאר על הבימה עד הקריאה בו),³ ואומרים חצי קדיש. הגבהה וגלילה. בספר השני קוראים למפטיר את פרשת 'פרה', בפרשת חוקת: "ויאמר... תטמא עד הערב" (כמדובר יט,א-כב).

אם יש רק ספר-תורה אחד – אין מגביהים אחר חצי קדיש, אלא גוללים לפרשת פרה, החצי קדיש אומרים תמיד אחרי הקריאה שלפני עליית המפטיר.

הפטרה: "ויהי דבר ה'... אני ה' דיברתי ועשיתי" (יחזקאל לו,טז-לז).⁴

אם קרא את הפטרת השבוע או כל הפטרה

5) לוח כולל-חביד, ש"פ נח.
6) לוח כולל-חביד. וראה קצות-השולחן סי' פג בבדי' השולחן סוסיק יג.
7) תוכן העניין בקצרה – ע"פ שיחות-קודש תשכ"ג עמ' 282. ראה במדור ניצוצי רבי בהתקשרות גיליונות יא-יב שילקט מקורות רבים בנושא זה. ומהם: סה"ש: תרפ"ב עמ' 28 ושי"י. תרצ"א עמ' 184. לקוטי-שיחות כרך לא עמ' 180. אגיק, לפי הכרכים: ז עמ' נח. טז עמ' פב. כא עמ' שפד. כב עמ' קי. שנט. 'שערי הלכה ומנהג' או"ח ח"א עמ' רסו. שיחות-קודש: תשכ"ז עמ' 132. תשכ"ח עמ' 207. 169. תורת-מנחם – התועודות: תשמ"ה ח"ב עמ' 741. תשי"ג עמ' 372. 'המלך במסיבו ח"א עמ' רנו. רסד. 'ימי מלך' ח"ג עמ' 954.
8) שבת קנב,א.

1) עיין בשו"ע הבי"י סי' תרפ"ה סי' ונ"כ. משמעות לשון אדמוה"י סי' רפב סט"ז היא, שרק פי זכור היא מן התורה, אבל בהתועודות תשמיט ח"ב עמ' 466 (מונה) מביא (רק) משו"ע הבי"י הג"ל (בשם י"א) ומקורותיו, שגם פי פרה היא מן התורה, ועיי"ש בהערות.
2) לוח זיכר בעתו.
3) שערי-אפרים שער י סי"ב.
4) לוח כולל-חביד. ספר-המנהגים עמ' 33. בהפטרת ש"פ פרה תש"י אמר הרבי "בהקדשי בכס לעיניכם" [כנסת הדפוסים, וכן הוא בחומש 'תורה תמימה' בפינים] וגם 'לעיניהם' כדעת המנחת-שי' [שהובאה שם בהערה. וכן הנוסח אצל קורן, ברויאר ואיש מצליח] (מיומנו של אחד ה', מקדש-מלך ח"ד עמ' תקג).

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

כ"א באדר-ב ה'תשס"ה – כ"ח באדר-ב ה'תשס"ה

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	כ"א באדר-ב	הלי בכורות. פרק ה-ו.	הלי עבודת יום הכפורים. פרק ב.	מ"ע עח.
ש"ק	כ"ב באדר-ב	פרק ח. הלי שגגות.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק ג.	מל"ת קט. מ"ע סט.
א'	כ"ג באדר-ב	פרק ג-ה.	פרק ד.	מ"ע ע.
ב'	כ"ד באדר-ב	פרק ו-ח.	פרק ה.	מ"ע ע.
ג'	כ"ה באדר-ב	פרק ט-יא.	הלי מעילה.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע עא.
ד'	כ"ו באדר-ב	פרק יב-יד.	פרק ב.	מ"ע עב.
ה'	כ"ז באדר-ב	פרק טו. הלי מחוסרי כפרה.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק ג.	מ"ע סח. עח. עז.
ו'	כ"ח באדר-ב	פרק ג-ה.	פרק ד.	מ"ע עד. עז.

זמני השבוע *

תאריך	עלות השחר*		זמן וציצית ותפילין	זמן זריחת החמה	זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	לפי הזריחה	לפי 72 ד'							
ו', כ"א באדר-ב	4.26	5.16	5.38	6.34	9.35	12.45	1.16	7.00.2	7.24
ש"ק, כ"ב באדר-ב	4.25	5.15	5.37	6.32	9.34	12.45	1.16	7.00.9	7.25
א', כ"ג באדר-ב	4.23	5.13	5.36	6.31	9.34	12.44	1.16	7.01.6	7.26
ב', כ"ד באדר-ב	4.22	5.12	5.34	6.30	9.33	12.44	1.15	7.02.3	7.26
ג', כ"ה באדר-ב	4.20	5.11	5.33	6.28	9.32	12.44	1.15	7.03.0	7.27
ד', כ"ו באדר-ב	4.19	5.09	5.32	6.27	9.31	12.43	1.15	7.03.6	7.28
ה', כ"ז באדר-ב	4.17	5.08	5.30	6.26	9.30	12.43	1.15	7.04.3	7.29
ו', כ"ח באדר-ב	4.15	5.06	5.29	6.25	9.30	12.43	1.15	7.05.0	7.29

* הזמנים מתייחסים לאזור השפלה. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
*** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ז בסידורו (סדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים	תל-אביב	חיפה	באר-שבע
שמיני	6.23	6.38	7.38	7.38
תזריע	6.28	6.43	7.44	7.43

עורך ראשי: מנחם-מענדל ברוך • עורך: שניאור-זלמן רודמן • הגהה: יוסף-יצחק איידלמן
מור"ל: מכון ליובאוויטש שע"י צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז
יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב
כתובת: ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל': 03-9607588, פקס': 03-9606169
ISSN 0793-7474 אינטרנט: http://chabad.org.il דואר-אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

מפרשת פרה מקבלים כוח לכל ענייני התורה ומצוותיה

יהודי בכל ענייניו, לכל ראש בנוגע לתורה ומצוות, אינו יכול להישאר על מקומו, אלא עליו להיות בתנועה מתמדת של מרוצה והתעלות. לאורך גיפא, אל לו להישאר בתנועה דרצוא, אלא מחובתו לרדת חזרה בתנועת שוב – שהדרגה החדשה בעבודה תהיה אצלו בהתיישבות. משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

למקום נמוך, וכאשר המים נמצאים במקום מישור (במקום הנמוך) – הרי הם עומדים במקומם (בהתיישבות), לא כהאש שנמשך למעלה כל הזמן. ובכדי שתהיה הטהרה (על-ידי פרה אדומה) צריכים את החיבור דשתי תנועות.

וזהו הטעם לכך שמצוות פרה אדומה היא "חוקת התורה" – כי "על ב' עניינים אלו דרצוא ושוב [כללות עניין מעשה הפרה] הוסד כל עיקר התורה והמצוות" – שיהיה החיבור והייחוד העליון והמשכה (רצוא ושוב): להעלות (מלמטה למעלה) את עצמו וחלקו בעולם, ממעמדם הגשמי שיכללו למעלה באלוקות – על-ידי התשוקה ורצוא באהבה כרשפי אש, "אש תמיד תוקד על המזבה לא תכבה", שיקריב את עצמו כקרבן לה, "ארם כי יקריב – מכם קרבן לה", ובכללות –

א. ידוע הביאור בזה שפרשת פרה נקראת "זאת חוקת התורה" (ולא "זאת חוקת הפרה"), כי "מצוות" פרה אדומה הוא כללות התורה, בזה משתקף בגלוי העניין דרצוא ושוב שעליו מיוסד כללות עבודת התורה והמצוות:

מעשה הפרה כלול (בכלל) משני עניינים (א) שריפת הפרה לאפר, (ב) "ונתן עליו מים חיים אל כלי", ועברו את האפר עם המים, ומזה היוו על הטמא-מת בכדי לטהרו.

שני עניינים אלו (שריפת הפרה לאפר ומים חיים) שני הקווים דרצוא ושוב, העלאה והמשכה: שריפת הפרה על-ידי אש היא תנועה דרצוא (העלאה) – כפי שאש נמשך (בטבעו) מלמטה למעלה, ולולא דבר גשמי שבו נאחו האש, היה האש עולה מלמטה למעלה, (לשורשו ומקורו ביסוד האש). מים הם תנועה דשוב (המשכה) – מים יורדים ממקום גבוה

בחינה זו בביאור וגילוי גמור בכל המצוות כמו במצוות פרה אדומה, שכל עניינה הוא רק בחינות אלו דרצוא ושוב שזהו עניין האפר והמים חיים, ולפיכך הוא נק' חוקת התורה" (לקו"ת שם נו, טע"ב. וראה שם נו, ג).
 (7) צו ו, ו. וראה "היום יום" כ' אדר שני.
 (8) ויקרא א, ב. וראה לקו"ת ויקרא עה"פ (ד"ה

באוזניים ובאף. כך באיברים שלנו, וכך בשל התינוקות.

שא"ה: הנוטל ציפורניים לאחרים, האם חייב ליטול ידיו?

תשובה: הגוון ציפורני חברו אין צריך ליטול ידיו, אבל הנגזו צריך ליטול ידיו (אשל אברהם להרה"צ מבוטשאטש מהדר"ת סי' ד סי"ח, כף-החיים שם ס"ק צב, הובאו בס' שמירת הגוף והנפש סי' סח סכ"א).

שא"ה: מה מותר ומה אסור לחשוב ולדבר כשמתרחצים, כשנמצאים בתוך מי המקווה, כשנמצאים בחדר ההלבשה, שבו חלק לכושים וחלק לא, כשרק נכנסים לחדר האמבטיה כדי לתלות כביסה וכדומה, וכשרוחצים את הילדים?

תשובה: הכלל הוא, שאסור לדבר בדברי-תורה, אבל מותר להרהר בהם כשהוא ערום או כנגד ערוה אחרת (שו"ע אדמוה"ז עה, 2). אבל במקום הטינופת, דהיינו במקום שיש בו צואה או מי-רגליים, בבית-הכסא או בבית-המרחץ, אסור אפילו להרהר בדברי-תורה (שם סי' פה ס"א, וע"ש סי' עג סוס"א), אלא אם-כן צריך להרהר או אפילו לדבר כדי "לאפרשי מאיסורא", מותר ומצווה (שם פה, ד). ועתה לפרטים:

1. כשמתרחצים – כשנמצאים בבית-המרחץ (גם כשלא מתרחצים!) אסור אפילו להרהר בדברי-תורה (שם פד סוס"א). באמבטיה שבבית – יש דעות שונות (כמה מהן נסמנו בילקוט-יוסף ח"א עמ' קכד), ולמעשה מחמירים לכתחילה אפילו כשאין שם שירותים.

2. כשנמצאים בתוך מי המקווה – נשים (בקהילות אשכנז עכ"פ) מברכות שם וכו'. הפתחי תשובה (יו"ד סי' ר ס"ק ג) פסק בזה בדורותינו, מכיוון שיש שם מים חמים וכו', אבל הדרכי תשובה שם מצדיק זאת, כיוון שבורה-הטבילה הוא רשות בפני עצמה וכו'. אך לגבי מקווה גברים, שברך-כלל הניקיון גרוע יותר, וגם יש אנשים אחרים, לכאורה לא כדאי על-כל-פנים לדבר בדברי-תורה (וע' מטה-אפרים סי' תרו ס"ח ובמפרשים).

3. כשנמצאים בחדר ההלבשה – אסור בקריאת-שמע, תפילה ודברי-תורה, אבל מותר להרהר שם, וכן לפסוק הלכה ללא הטעם, שזה נחשב כהרהור (שם פד, א).

4. כשנכנסים לחדר האמבטיה כדי לתלות כביסה – ראה לעיל 1.

5. כשרוחצים את הילדים – בחדר האמבטיה – ראה לעיל. מחוצה לו – דין 'ערוה' ממש קיים בבו מגיל תשע (שם עה, ז) ובכת מגיל שלוש (משנ"ב שם, כג).

על-ידי עבודת התפלה⁹; וביחד עם זה להמשיך מלמעלה למטה קדושה ואלקות, ובכללות – על-ידי לימוד התורה (שנמשלה למים) וקיום המצוות, שממשיכים קדושה למטה. החל כפי שזה ביהודי עצמו, כנשמה בגוף: החיבור הנשמתו, "נר ה' נשמת אדם"¹⁰ ש"חפצה וחשקה בטבעה לידבק בשרשה ומקורה בהקב"ה"¹¹, וגופו שיסודו מעפר, וטבע העפר לרדת למטה. וכך פועל הוא גם בארץ הלזו הגשמית – הוא מעלה את העולם ממצבו הירוד, ופועל שתהיה ארץ על שם ש"רצתה לעשות רצון קונה"¹² (רצוא), וביחד עם זה – ממשיך קדושה בעולם כפי שהוא עומד במקומו (שוב). וכך שנפעל תכלית כל העניינים – לקשר ולאחד (על-ידי רצוא ושוב) את העליון-עליון ביותר עם התחתון-תחתון ביותר, שהם מתאחדים לאחד ליחידו של עולם (נוסף על "אחד" – גם "יחיד"), שדווקא בכוחו ויכולתו לאחד הפכיים (עליון ותחתון, רצוא ושוב), וההפכיים, הרצוא ושוב של עליון ותחתון ושל תחתון ועליון נהיה היחוד בשלימות ביניהם¹³.

ב. היות שרצוא ושוב (שבא בגלוי במצוות פרה אדומה) הוא "עיקר התורה והמצוות" ("חוקת התורה"), וכל יהודי נברא לשמש את קונו¹⁴ – הרי מובן, שהעבודה רצוא ושוב מקיפה את כל בני-ישראל, מגדול שבגדולים עד קטן

אדם כי יקריב.)
 (9) שבמקום קרבנות תקנום (ראו ברכות כו, ב. זח"ב כ.ב, ועוד).
 (10) משלי כ.כז.
 (11) תנאי רפ"ט.
 (12) ב"ד פ"ה, ה.
 (13) כי באם היה רצוא בלבד, לא היה החיבור עם התחתון במקומו הוא (כי הוא בתנועה של רצוא לרבר שחוף ולמעלה ממצויאותו כפי שהוא למטה), ובאם היה שוב בלבד, לא היה החיבור עם העליון במקומו הוא: משא"כ ע"י רצוא ושוב יחד נעשה שלימות החיבור בין עליון ותחתון, עד שנעשה דריה לו (לעצמותו) יתברך (וביחד עם זה – בתחתונים, בגודל התחתונים.
 (14) משנה וברייתא סוף קידושין.
 (15) ראה בארוכה ד"ה מצה זו תרס"ד, זאת חוקת תרס"ה, ועוד – בביאור העניין הרצוא"ש בנה"א ובנה"ב.
 (16) לקו"ת שם נו, ב. ומציין שם ל"ה וכל העם רואים בפ' יתרו (תו"א עג, ואל"ך).
 (17) לך י, ג. וראה במקומות שבהערה הקודמת.
 (18) ראה המשך תער"ב ח"ב עמ' א"ט ואילך. סה"מ תש"ה עמ' 3 ואילך. ד"ה והחיות רצוא ושוב תש"ד (עמ' 275). ועוד.
 (19) ראה סה"מ קונטרסים ח"א צ, ב. ובכ"מ.
 (20) תקו"ז תס"ט (ק,א,ב), וראה לקו"ת סד"ה אלה פקודי וביאורו.

תשובה: בשו"ע¹¹ מובא ש"המקוץ דם מהכתפיים" צריך ליטול ידיו. ודנו פוסקי זמננו¹² אם גם תרומת-דם ולקוחת-דם לבדיקה דינם זהה לזה, ורצוי להחמיר וליטול.

שאלה: האם כדאי שהאחים או האחיות הלוקחות את הדם יטלו את ידיהם תחילה?

תשובה: לפי אדמו"ר¹³, "מקום הקזה" הוא אחד המקומות שאסור לגעת בהם לפני נטילת-ידיים שחירת. הכוונה לנגיעה בפצע ההקזה¹⁴, ביד גלויה, ללא כפפות. המציאות כיום היא שאין נוגעים במקום ביד עצמה, אלא במזרק וכדומה או שמניחים שם צמר-גפן לחיטוי (ומלבד זה רגילים להשתמש בכפפות).

שאלה: השוכב במיטתו לכמה דקות במהלך היום, האם בקומו עליו ליטול ידיו?

תשובה: בשו"ע אדמו"ר¹⁵ נזכר גם "הקם מהמיטה" בין אלה שצריכים נטילה במים דווקא, אבל אין צריך ג' פעמים. והכוונה, לדעת ה'קצות השלחן'¹⁶, לכל מי ששכב על המיטה אפילו אם לא ישן כלל.

שאלה: גירד קצת בקרקפתו, האם ייטול ידיו?

תשובה: צריך נטילה רק אם נגע בקרקפת עצמה (ולא רק מלמעלה)¹⁷.

שאלה: המחטט באפו האם צריך ליטול ידיו?

תשובה: צואת האף וצואת האוזן הן טינופות, ודין נגיעה בהן כנגיעה במקומות המכוסים¹⁸. ומנגיעה זו, צריך ליטול ידיו פעם אחת במים¹⁹.

שאלה: אם נוגעים באדם ישן, האם צריך ליטול ידיים? ומה הדין אם נגעו בו מאכלים?

תשובה: לכאורה, לפי המבואר (שו"ע אדמו"ר²⁰ מהרו"ק ד, ד), שבעת השינה "באה רוח הטומאה ושורה על גופו" ומיד שניעור משנתו "נסתלקה רוח הטומאה מעל כל גופו חוץ מן ידיו..." עד הנטילה כדין, הרי שדין הנגיעה ביטול לדין הנגיעה בידיו לפני הנטילה, ויש להיזהר שלא לגעת בו (בכל המבואר שם ס"ה-ו). ובדיעבד מקילין בנגיעה במאכלים כמו בלחם, אם כי כתבו שבפירות שאפשר לשטוף צריך לשטוף שלוש פעמים וגם בזה לא ראיתי נזהרים). בס' 'שמירת הגוף והנפש' לא מצאתי מזה מאומה, אולי מפני שאין זה מצוי כל-כך.

שאלה: האם מותר לגעת בתינוק או ילד קטן לפני שהספקנו ליטול את ידיו בבוקר או באמצע הלילה?

תשובה: כמובן, כדאי ליטול ידיים תחילה בכל מקרה. אם לא נטלנו, יש פירוט בהלכה (שו"ע אדמו"ר²¹ מהרו"ק סי' ד ס"ה) באילו איברים אין לנגוע בידיים שאינן נטולות: בפה, בעינים,

(11) אדה"ז סי' ד ס"י.
 (12) לעניינו, הובאו בסי' נשמת אברהם סי' זה ס"ק ד [שם הביא דעה שרק אם הוצאת הדם היא עצמה מהווה טיפול כבזמן חייל, וא"כ שני מקרים אלו פטורים], ולענין הימנעות מזה בערב יו"ט, שם סי' יתס ס"ק ב.
 (13) סי' ד ס"ו, ובמהדו"ת סי' ע"פ הטי"ז והבי"ח, דלא כבי"ח.
 (14) ראה שו"ע הבי"ח סי' ד.
 (15) סי' ד ס"י.
 (16) בהערות שצוינו בסוף העו' 10 דלעיל. ותמה ע"ז בס' שמירת הגוף והנפש סי' נד העו' כח, עיי"ש. ובשו"ע החדש ציינו לקובץ יאהלי שם גיליון ה [כצ"ל] עמ' קלג.
 (17) שו"ע אדה"ז סי' קסב סי"ב וסי' קסד סי"ב.
 (18) שו"ע אדה"ז סי' צב סי' ו. ואסור לומר דברי תורה עד שינקו ידיו במידי דמנקי (סי' א, מהדו"ק סי' ומהדו"ת סי' ו).
 (19) משום רוח רעה, שו"ע אדה"ז סי' ד ס"יח.
 (20) אדה"ז סי' ד ס"י.
 (21) אדה"ז סי' ד ס"י.

שאלות ותשובות בענייני טהרת הידיים והגוף

מאת הרב יוסף-שמחה גינזבורג

שאלה: הניעור כל הלילה, מתי ייטול ידיו – בעלות השחר? בזריחה?

תשובה: הלילה מסתיים ב'עלות השחר'. ולזה הכוונה בלשון השו"ע¹, ושו"ע וסידור ארמו"ר הזקן² בנדרון: "כשיאור היום".

שאלה: הניעור באמצע הלילה ונטל ידיו ומברך ברכות השחר, האם צריך ליטול ידיו שוב כשמאיר היום?

תשובה: אם לא חזר לישון בלילה, ייטול לתפילה רק פעם אחת, משום "היסח הרעת" מנטילתו הראשונה³, ואם חזר לישון יותר מחצי שעה, ייטול ג' פעמים⁴. ובכל מקרה לא יברך⁵.

שאלה: הנכנס לחדר-האמבטיה [שבו יש שירותים ומקלחת] כדי לקחת משהו, האם צריך ליטול ידיו בצאתו?

תשובה: פוסקי זמננו⁶ דנו בשאלה אם יש לשירותים שלנו דין 'בית הכסא' (ולחדר-אמבטיה לבד, אם יש לו דין 'מרחץ'), מכיוון שהלכוך מתנקה כל הזמן. והסיקו להחמיר בזה (בפרט בשירותים), אם אין זו שעת-הרחק. והרבי החמיר⁷ אפילו שלא לקחת משם מים לנטילת-ידיים שחרית. על-כן רצוי מאוד ליטול ידיים כשיוצאים משם⁸.

שאלה: האם מי שלקחו ממנו דם צריך ליטול ידיו?

1 וההמתנה עד יחנץ החמה או זמן אחר – היא זהירות מדרבנן, לבל יטעו וכדומה. משנה מגילה כ,א, עייש בפירשיי.
2 ס"י ד ס"יג.

3 מהדו"ק ס"י ד ס"יג (וראה בתחילת ס"י"ד).

4 בשו"ע אדה"י שם ס"י"ד פסק, שטוב שיטול ידיו שוב בעלות השחר, גם אם לא ישן. אך גם אם ישן שנית-קבע, לא יברך שוב על הנטילה. אך בסידור (במהדורת השו"ע הישנה דף קנג סע"א, ובחדשה ס"ע תרו) פסק שאין ירוח רעה שורה אם לא ישן בלילה, ואינו צריך ליטול ג' פעמים אלא פעם אחת לתפילה.

5 שו"ע אדה"י ס"י צב ס"יה.

6 כי אז יש שני העניינים – הן שינה והן לילה, לעניין רוח רעה.

7 כי אין מברכים לתפילה לבד, אלא גם משום שנעשה בריה חדשה, וזה נעשה רק פעם אחת (ראה בסידור שם בסוף הנושא).

8 ראה שערים מצויינים בהלכה ס"י ב ס"יק ו, שו"ת אגרות משה אה"ע ח"א סו"ס קיד, יחיה דעת ח"יג ס"י א, ושי"ן.

9 לדברי המשב"ק הקפיד ע"ז בביתו. והעיקר – הרבי הורה כן בביקורו בפנימיית הישיבה (כפר חב"ד, גיליון 896). זאת למרות שכל העניין של רוח רעה אם שורה על אוכלין שנכנסו לבית-הכסא ממש – אינו ברור, אם כי רבים חוששים לזה (ראה המובא בסי' שמירת הגוף והנפש ס"י נד סוף הע' כט).

10 כדון הנכנס לכל בית-הכסא, שצריך לטהר ידיו (בשו"ע אדה"י ס"י ד ס"י"ח), אף אם לא עשה צרכיו, משום רוח רעה, כמיש בהקדמת הזוהר (ח"א דף י' ע"ב, ראה בשו"ע הזוהר ס"י ג ס"יא. אלא ששם נאמר שלא לברך לפני-כן, וצ"ע בסוף סדר ברה"י לאדה"י), הובא בכף החיים ס"י ד ס"יק סה, ובא"י ופרמי"ג שהובאו במשנה ברורה ס"י ד ס"יק מ, ובקצות השלחן בבדי השלחן ס"י ב ס"יק כט ובהערה לסי' ב ס"י"א (נדפסה בסוף ח"א שלו).

אפילו שמגיע למדרגה גבוהה ביותר – אין הוא יכול לנוח, ומטפס ורץ – רץ לדבר מצווה²¹ – הלאה ומעלה יותר, לפעול עוד יותר בכמות ובאיכות: ולא ידך גיסא: כאשר הוא נמצא בתנועה נעלית ועמוקה, ולאחר-מכן הוא מתרצה, וכן

גם כשעוסק בעובדין דחול' לגמרי ואפילו כשהוא במצב

ירוד, יש לו הכוח (ממצוות פרה אדומה) לרצוא ושוב

– שירצה לצאת ולהתעלות ממצבו הירוד

הלאה. רצוא, אין הוא נשאר בזה, אלא שהוא מוריד את זה בשוב – שהדרגה החדשה בעבודה תהיה אצלו בהתיישבות, הרגל נעשה טבע שני, ועד – טבע סתם.

וכאשר גם רצוא נעלה זה נמשך בשוב – איננו מסתפק בזאת (כיוון שרצוא ושוב הרי הם "חוקת התורה" (העיקר דכל התורה והמצוות), לא רק בדרגה אחת בזה, אלא בכל הדרגות), ונעשה אצלו תיכף רצון חדש ורצוא לקבל עוד יותר – מי שיש לו מנה רצה מאתיים וכו'²², ולאחר מכן – הוא ממשיך זאת בשוב, וכך הלאה ולמעלה יותר, רצוא ושוב דרגה למעלה מדרגה²³.

ג. העבודה רצוא ושוב מתחילה (ככל העניינים) בקדושה, ובוזה גופא – בלימוד התורה ("זאת חוקת התורה") (ומזה נשתלשל אחר-כך בכל העניינים, כדלקמן):

א' הרברים העיקריים בלימוד התורה הוא – לפלול דאורייתא, העמל ויגיעת השכל בתורה

– ישנו סדר הלימוד והמעלה של לימוד הלכות פסוקות כלי שקלא וטריא, שאז ישנה המסקנה בפועל באופן ברור וגלוי: וישנו הסדר השני בלימוד על-דרך הפלפול ושקלא וטריא לעיונא. ובלשון חז"ל²⁴ – "חריף ומקשה", ו"מתון ומסיק", "עוקר הרים" ו"סיני", "פלפול" ו"סדרן".

והגם שהעיקר הוא המסקנה להלכה שמפיקים מהשקלא וטריא, והמפלפל מתנהג בפועל על-פי ההלכה (לאחר שנפסקה) כמובן ופשוט, אבל בדרך הלימוד (גם לאחר שנפסקה ההלכה, ועל-אחת-כמה-וכמה לפני שנפסקה) ישנו גם דרך (– לכתחילה) הפלפול ושקלא וטריא (עד גם לאחר המסקנא לומדים באופן ד"יגדיל תורה ויאיר", "דרוש וקבל שכר"²⁵). ואדרבה – דווקא על-ידי היגיעה (בפלפול ושקלא וטריא) ניתוסף בהבנה דתורה²⁶, עד שזה נוגע גם להלכה בפועל (כדלקמן).

וכידוע²⁷ החילוק שבין תלמוד ירושלמי

21 אבות פ"ד מ"ב.

22 ראה חולין סו"ב.

23 ואף שיש בזה יגיעה וצער גדול יותר (ואין בזה השמחה דלימוד המסקנא, דאין שמחה כהרתת הספיקות) – הרי "יגעתי ומצאתי" דווקא (ומציאה היא שלא בערך היגיעה).

24 ראה ת"א שם ע"ג.

25 ראה שערי-אורה ד"ה כ"ה בכסלו פג"ד ואילך. סה"מ תש"ח עמ' 122 ואילך.

26 סוף הוריות. וראה סה"מ תש"ח עמ' 123 ואילך.

ותלמוד בבלי, שבירושלמי (ויתירה מזה – במשנה) עיקר הלימוד הוא ב"הלכות"²⁸ פסוקות בלי פלפול עמוק וארוך כל-כך, מה-שאינ-כן בבבלי הרי עיקר העסק "דווקא בפלפול ברוב קושיות ותירוצים כל הלכה ודין בעומק רב [ולכן אומרים חז"ל²⁹ "במחשכים הושיבני זה תלמוד בבלי"] עד שהוציאו לאור כל דבר ודבר לאמיתתו, ונתחדשו מפלפול זה ריבוי דינים מחודשים לגמרי".

דוהו אחד הטעמים לכך שהלכה בבבלי לגבי ירושלמי³⁰ – כיוון שאף שבירושלמי כתובים הלכות פסוקות בלי פלפול (כל-כך), אבל דווקא על-ידי העיון ושקלא וטריא בבבלי, ש"הוא יותר ארוך ומבואר"³¹, נעשה בירור יותר באמיתת העניינים.

ויש לומר, שזהו הטעם לכך שחיבור וחימת הבבלי היה "אחר שחיבר ר' יוחנן הגמרא ירושלמית בכמו מאה שנה"³² – בהתאם לסדר הלימוד בפועל, שצריך להיות מן הקל אל הכבד: לכל לראש לומדים הלכות פסוקות (בלי שקלא וטריא) בירושלמי, לאחר מכן – במשך הזמן (מאה שנה – בנידון-דין) מגיעים לבירור עמוק יותר שמתחדש ונפעל על-ידי שקלא וטריא (בתלמוד בבלי), שלזה צריכים עוד זמן, ולכן היתה חתימת הבבלי (בכמו) מאה שנה לאחר חתימת תלמוד ירושלמי³³.

(28) סה"מ שם.
 (29) סנהדרין כד,א.
 (30) רי"ף ורא"ש סוף עירובין, החינוך בהקדמתו לספרו, וראה אנציקלופדיה לתלמודית ערך הלכה עמ' רנ. ויש".
 (31) ספר החינוך שם.
 (32) ל' הרמב"ם בהקדמתו לספר היד.
 (33) ועפ"ז יש להוסיף ביאור בהטעם שהלכה ככתבתי (שזוהו א' מהטעמים על זה שהלכה בבבלי לגבי ירושלמי – ראה רי"ף ורא"ש שם, ועוד), כי נוסף על זה שהאחרונים ידעו סברת הראשונים וסברת עצמם (תוד"ה הוה עובדא – קידושין מה,ב), והכריעו בין אלו הסברות ועמדו על עיקר הדבר (רא"ש סנהדרין פ"ד ס' 1) – יש לומר שיש בזה גם המעלה של בירור ההלכה הבא לאחר היגיעה בשקלא וטריא כו'.

לבריאות ולהצלחה בהנהגת החסידים:

ע"ה כסלו תשל"ח,
 כ"ק גיסי ארטו"ר שליט"א
 שלום וברכה:
 היות שמעתי אשר כ"ק גיסי ארטו"ר שליט"א יחזור היום – בשסומצ' – לביתו, אשר ע"כ הנני לאחל לכקא"ש בהש"ת יחזק אה בריאותו, וישב לאיתנו כמקדם, ויכול לנהג את מלכותו ברמה, ויוליך אותנו כולנו בתוך כלל אחב"י לקבל פני פשיח צחקנו בב"א.
 גיסי

בקשה להתקבל ב'חידות'

בחדש סיוון תשל"ח מבקש הרש"ג מהרבי להתקבל על-ידו 'ליחידות', "כאשר לא הייתי על יחידות אצל כקא"ש זה זמן רב":

ע"ה סיוון תשל"ח,
 כ"ק גיסי ארטו"ר שליט"א
 שלום וברכה:
 כאשר לא הייתי על יחידות אצל כקא"ש זה זמן רב ויש לי כמה עניינים נחוצים להחדר עם כקא"ש, אשר ע"נ אני מבקש – אם אפשר – לקבוע עבורי זמן לראיון על זמן מועט.
 גיסי

במכתב אחר (ערב ראש-חודש כסלו תשל"ח) הוא מבקש את ברכת הרבי ליום הולדתו השמונים:

ע"ה כסלו תשל"ח,
 כ"ק גיסי ארטו"ר שליט"א
 שלום וברכה:
 כאשר מחר אי"ה תוא יום הולדת שלי, וביום הולדתו אני פגיע – בעזה"ת – לגיל הברורות, אשר ע"כ אני מבקש ברכה כקא"ש לאריכות ימים ושנים טובות, ושהי' לי חיי פנותה ורוב צחה.
 גיסי

ט' שבט תשל"ד,
 כ"ק גיסי אדמו"ר שליט"א
 שלום וברכה:
 כאשר היום הוא ערב יומא דהילולא של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצ"ל הגני לבקש מכ"ק אדמו"ר שליט"א לעזר רחמים רבים ממקור הרחמים והחסדים האמיתיים עבורי שמרי' בן שיינדיל ועבור זוגתי חנה בת נחמה דיגנה שהשי"ם יחזק את בריאותנו ויתן לנו אריכות ימים ושנים טובות.
 יתן לי השי"ת פרנסה בהרחבה בכבוד ובניקל ושנוחה לרוב נחת סגנינו יחיו, וישמרו אחי מעגמ"ג, ושאוכל לקבוע עתים לתורה סמוך מנחת הדעה.
 יתן לי השי"ת הצלחה מופלגה בהנהלת הישיבות הן בגש-מיות והן ברוחניות, וישמור השי"ם את הישיבות מו"ח מעגמ"ג.
 מוטב"ט סך מאה דולר דמי פ"ג.
 גיטו

ביחד עם משפחתי, וליהנות מזויו תורתו ועבודתו הק"י.

"מוסגר פה דמי פ"ג"

בפ"ג שלפנינו (ט' שבט תשל"ד) מבקש הרש"ג בין השאר, "יתן לי השי"ת הצלחה מופלגה בהנהלת הישיבות הן בגשמיות והן ברוחניות, וישמור השי"ת את הישיבות תו"ח מעגמ"ג [תומכי-תמימים מעגמת-נפש]."

"שאעזור לבצע את העבודה הקדושה"

"ושאהיה מאלה שאעזור לבצע את העבודה הק' בהרכבת תורה ויר"ש [ויראת-שמים] המתנהלת על-ידי כ"ק גיסי אדמו"ר שליט"א בהצלחה מופלגה לאריכות ימים ושנים טובות", כותב הרש"ג לרבי בערב ר"ה תשל"ה:

ער"ה השל"ח,
 כ"ק גיסי אדמו"ר שליט"א
 שלום וברכה:
 אנא לעזר ר"ר ממקור הרחמים והחסדים האמיתיים עבורי שמרי' בן שיינדיל ועבור זוגתי חנה בת נחמה דיגנה שהשי"ת ייטיב לנו הכתיבה והחתימה על שנה טובה ופתוקה בגו"ר. יתן לי השי"ת הצלחה מופלגה בהנהלת הישיבות סמוך כנוחה בהרחבת גמירות כל החובות של הישיבה, ויתרבו הכתיבים בשינוחיינו, ושהשי"ת הצלחה בהישיבה הן ברוחניות והן בגשמיות.
 השי"ת יזכני ויעזור לי לבסור הפנימי' וביח-אוכל ונסכה ההולך ונכנית בעז' התלמידים המבורגים ד-770 כהקדם הכי אפשרי, ושאוכל להשפיע על סר יוסף גרוס ע"י שיטת את הכתחתו בשלימות כהקדם הכי אפשרי.
 השי"ת יעזור שהמסחה השנתית הנוצרת על יום א' בערב, אור ליום א' דחנכה הבע"ל, ולמספרם ביום 4 בדצמבר, הוכתר בהצלחה מופלגה.
 השי"ת ישמרו והישיבה שלא יתי' לנו גמ"ג מהמסלה.
 השי"ת יתן לי היכולת לגשם הכל בניקל ובנוחה, ושאוכל לקבוע עתים לתורה סמוך מנחת הדעה, ושאתי' מאלו שאעזור לבצע את העבודה הק' בהרכבת תורה ויר"ש המתנהלת ע"י כ"ק גיסי אדמו"ר שליט"א בהצלחה מופלגה לאריכות ימי ושנים טובות. יעזור השי"ת שנהי' לנו נחת סגנינו שי' שלו רוכעך בן חנה ומשפחתו.
 גיטו
 נ. כ. מצורף בזה מאתיים דולר פ"ג.

"לנהג את מלכותו ברמה"

בראש-חודש כסלו חזר הרבי לביתו לאחר המאורע בשמיני-עצרת. כמה שעות קודם לכן כתב לו הרש"ג מכתב ובו איחולים לבכיים

המצוות (מצוות עשה ומצוות לא תעשה³⁷), הרי גם קיום המצוות עצמו³⁸ הוא באופן דרצוא ושוב – מצווה גוררת מצווה³⁹, והן באיכות קיום המצווה – אינו נח ומתעלה תמיד עוד יותר בהידור במצוות, עד שזה נהיה עבודתו

בדורות האחרונים נתחדש, שמתחילים ללמוד גמרא עם ילדים עוד לפני בן חמש-עשרה, במסויכות ממש לזמן שבו מתחילים ללמוד משניות

הרגילה (שוב), וכך הוא עולה דרגה למעלה מדרגה [נוסף לזה שהמצוות משפיעות על היהודי, שתהיינה אצלו שתי התנועות יחדיו: התשוקה ועלייה לאלוקות, והמשכת אלוקות למטה].
 ויש לומר (כנ"ל), שמכיוון שרצוא ושוב הוא "זאת חוקת התורה", הרי זה משתלשל למטה מהעבודה בענייני קדושה, וזה מקיף גם את העבודה והפעולות רבני-ישראל בכל המעמדים ומצבים – נוסף על עבודתו בתורה-ובמצוות, גם עבודתו בדברי הרשות – "כל מעשיך יהיו לשם שמים" ו"בכל דרכיך דעהו", שגם בזה לא ינוח, אלא תמיד יתעלה ויגדל רצוא ושוב.

שעה) ה"ואתם הדבקים בה' אלוהיכם", במילא חסר בה"חיים⁴⁰ – שהטירה מזה נפעלת על-ידי העבודה דרצוא ושוב (אש ומים): הרצוא וצימאון גדול תשובה מאהבה רבה "כארץ עיפה וציה" מכוה שהיה עד עתה "כארץ ציה וצלמות כו' ורחוקה מאור פני ה' בתכלית"⁴¹, לכן צמאנו הוא כה גדול (ביתר עוז מצמאון נפשות הצדיקים, כמאמרם ז"ל⁴² במקום שבעלי תשובה עומדים כו"⁴³) וביחד עם זה הרי זה נמשך בשוב – בהתגברות בעשיית תורה ומצוות, בחילא יתיר (נוסף על כך שזדונות נעשות לו כזכויות⁴⁴ עד זכויות ממש⁴⁵).

ד. ויש להוסיף, שעניין זה (הרצוא וצימאון גדול) נרמז גם בשריפת הפרה: בשריפת הפרה אדומה יש חידוש לגבי שריפת שאר הקורבנות, שצדיקים לשרוף את הפרה כולה לגמרי – "ושרף גו' את עורה ואת בשרה ואת דמה על פרשה ישרוף"⁴⁶, כך שנשאר (גם מעצי המערכה) רק אפר, כהדין⁴⁷ ד'נגמרה שריפתה חובטין אותה במקלות, היא

עד – שזה כולל אפילו כפי שיהודי במצב בעוברין דחול לגמרי, עד למצב ירוד, ועסוק ב"מעשיך" ו"דרכיך" לא כפי שהם "לשם שמים" ו"דעהו" – שגם בזה יש לו כוח לרצוא ושוב ממצוות פרה אדומה⁴⁸, שירצה לצאת ולהתעלות ממצבו הירוד. כמודגש בזה שפרה אדומה מטהרת מטומאת

37) סר"ה וידבר גו' זאת חוקת העת"ד. ועוד.
 38) ראה גם תו"א שם ע"א.
 39) אבות פ"ד מ"ב.
 40) חוקת יט"ג. ובפרש"י, מיומא סח"ב.
 41) חוקת שם, ד ובספרי ופרש"י עה"פ.
 42) ואתחנן ד, ד. וראה אדר"נ ספ"ד.
 43) ל' התניא פ"ו.
 44) ברכות לד"ב.
 45) יומא פ"ב.
 46) ראה תניא שם.
 47) חוקת יט"ה.
 48) רמב"ם הל' פרה אדומה פ"ה ה"ג. מפרה ספ"ג.

וכל עצי המערכה שנשרפה בהן, וכוברין את הכל בכבודות, וכל שחור שאפשר שיכתש ויהיה אפר, בין מבשרה בין מן העצים, כותשין אותו עד שיעשה אפר, ושאין בו אפר מניחין אותו (עד שיעשה מקצתו אפר כדי לקיים מצוות שריפה⁴⁹), וכל עצם שנשאר מעצמיה בלא שריפה כו' היה נכתש".

ובעבודת האדם הרי זה מורה, שהרצוא אינו סתם רצוא, אלא בתוקף הכי גדול – אש גדול אשר "שורף" את כל המציאות של נפש הבהמית (פרה) שלו באש האלוקי, וגם חומר גס (שאינו יכול להישרף על-ידי אש קטנה), זאת אומרת שהוא מבטל לגמרי את רצונותיו של נפש-הבהמית בעניינים בלתי רצויים, כך שנשאר רק אפר, העצם דנפש הבהמית (הכוח המתאוה) שאת זה הוא מהפך לרצון לטוב וקדושה⁵⁰, ו"אהבת את ה' אלוקיך בכל לבבך – בשני יצרך"⁵¹.

על-פי סדר הרגיל בעבודת ה' (אצל מי שלא חטא כו') יכולה עבודת הרצוא להיות עם אש קטנה שרק מפוררת את הרבר הנשרף, נוסף לזה שאינו שורף את כל חלקי הבהמה (כמו שזה בשאר הקרבנות שעל-גבי המזבח בפנים שאינם מכפרים אלא על השגגות⁵²) אבל כאשר מדובר בנוגע ל"טומאת מת", שהייתה לו נגיעה בעוברין דחול כפי שהם במצב ירוד (לא כפי שהם בסמיכות לעבודת התפילה ולימוד התורה וקיום המצוות), אזי צריכה להיות אש גדולה, לשרוף גם את החומר הגס.

לאורך גיסא, ייתכן לחשוב, שאדם כזה צריך להיות זהיר מעבודת השוב, על-דרך שכמו שבעל-תשובה צריך זהירות נוספת ועליו לומר "אי אפשי" מכיוון ש"סורו רע"⁵³: על זה הוא המשך הלימוד מפרה אדומה, שביחד עם שריפת הפרה לאפר, צריך להיות "נתן עליו מים חיים אל כלי" – העבודה דשוב.

1. מפרשת פרה – "זאת חוקת התורה" – מקבל כל יהודי את הכוח להעבודה דרצוא ושוב (שעל זה הוסד עיקר התורה ומצוות) בכל הדרגות ומצבים – בקדושה, בשרות וגם למטה מזה, ובכללות הנקודה – הכוח וההוראה לא לנוח על מקום אחד, כי אם לצאת ולהתעלות (רצוא) ממעמדו ומצבו וטבעו הנוכחי ובאופן שזה לא ישבור ויבטל, אלא יפעל עליו באופן של התיישבות (שוב), ובאופן זה יתעלה יותר ויותר.

ובפרטיות ישנם כוח (שינוי הטבע שלו – רצוא ושוב) אופנים שונים – כל חד וחד לפי דרגתו ומקומו בו הוא "אוחז": מי שנמצא במצב וטבע של שוב (התיישבות), אפילו שוב בד' אמות דקדושה (תורה, תפילה ומצוות) – עליו לצאת ממצביו, ולהיות ברצוא לדרגה גבוהה יותר. כולל גם – הרצוא (מלמעלה למטה⁵⁴) לצאת מד' אמותיו ולעזור ליהודי אחר, בגלל המצווה של "ואהבת לרעך כמוך"⁵⁵. זאת אומרת: עבודת הרצוא צריכה להיות לא רק אצל מי שנמצא במצב ירוד (שלגביו מובן

כסדרן של הכלים (רצוא – העלאה, שוב – המשכה). והעניין בעבודת האדם י"ל ע"פ מ"ש בפנים. שזה תלוי במה הוא טבע האדם: כאם טבעו הוא שוב בד' אמות של קדושה (דוגמת האור) – הנה ביחס למה שלמעלה ממנו (בקדושה) צ"ל אצלו רצוא ותשוקה לדרגות נעלות יותר בקדושה, וביחס להכלים שלמטה ממנו – צ"ל הרצוא לברור ולהמשיך קדושה בעולם ובאם טבעו הוא שוב בענייני העולם (דוגמת הכלים) – צ"ל אצלו רק הרצוא לאלוקות (אבל אח"כ צריך להמשיך זה גם בשוב, בפנימיות). קדושים י"ת, 55

זרעו בחיים – תלמידי תומכי-תמימים

כו' באדר ראשון תשנ"ב השמיע הרבי שיחה לאחר תפילת ערבית. בסיום השיחה ירד ממקומו לצורך חלוקת 'שליחות של מצווה' לקהל. לפתע פתח ואמר:

יום זה הוא יום ההילולא של המנהל-פועל דישבת תומכי-תמימים, כולל גם כל הסניפים שניתוספו לאחר מכן... ויש לקשר זה גם עם שמו "שמריהו", המורה על שמירת כל העניינים שנסתעפו מכל עבודתו אשר עבד במשך חיים חיותו בעלמא דין – גם יחד, אשר, בעיקרם ובסופם של חיו בעלמא דין הוא היה המנהל-פועל דתומכי-תמימים במשך כמה וכמה עשירות בשנים בפשטות. ויש לו גם-כן את היוזרו בחיים" – אלה הם התלמידים דתומכי תמימים... והעיקר... תחיית המתים תיכף ומיד, כיוון שצדיקים קמים בתחילה, ובשרות טובות, ובפרט שהם באים (יזיי קומען צוגיין) עם חיל גדול – תלמידיהם ותלמידי תלמידיהם...

הוסיף שני מזמורי תהלים

להלן העתקים מפ"נים שמסר הרש"ג לכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, בזמנים שונים. בראשון שלפנינו כותב הרש"ג, בין השאר: "אני אומר בכל יום שני קאפיטלעך תהילים, אחד עבור כקא"ש [כ"ק אדמו"ר שליט"א] והשני עבור משפחתו, שיאריך השי"ת ימיהם ושנותיהם בטוב ובנעימים, ושקא"ש יאריך ימים ושנים על ממלכתו עד ביאת גו"צ בכ"א":

ה"ה תשל"ג,
כ"ק גיסי אדמו"ר שליט"א

ליום וברכה:

אנא לעזר רחמים ספגור רחמים והחסדים האסיחיים עבורי פרי' בן טייטל ועבור זוגתי חנה בת נחמה רינה זי"ב וזו טי"ח הכהינה והתחיתם על סנה סוכה ופתוקה בנו"ר.

בפעם לברך אותי זאה זוגתי חנה באריכות ימים ושנים תוך הריאות נכונה.

אני הוצר בטל יום שני קאפיטלעך תהלים, אחד עבור כקא"ש האני עבור משפחתו, שיאריך השי"ת ימיהם ושנותיהם בטוב ונעימים, ושקא"ש יאריך ימים ושנים על ממלכתו עד ביאת גו"צ בכ"א.

אני מבקש שיקא"ש ישא אותי בתפילתו, ויזמין לי השי"ת יש פתחים להיזר אורה-הכבוד על המסחה השנתית של חו"מ בע"ל, ויזמין לי השי"ת כענה זו הצלתה רבה שאוכל לטק ל הנוכח של הישיבות, וסאכול לנהל את הישיבות סמוך נוחה והרמבת, וסלא יהי' לי סוס עג"ס ספגור המס, ויזמין לי זו סנה שנוחה סאכול לקבוע עמים לתורה סמוך פנוחה מורה.

גיטו

"ליהנות מזיו תורתו ועבודתו הק"

כפ"נ הבא (אסרו חג הסוכות תשל"ג) מביע הרש"ג את רגשותיו העמוקים כלפי "סדר הנהגתו ועבודתו הק' של כ"ק גיסי אדמו"ר שליט"א". בהמשך הוא מבקש "להתברך מאת כ"ק גיסי אדמו"ר שליט"א שאזכה להיות אתו עמו עוד רבות בשנים

זסרו חג סוכות תשל"ג,
כ"ק גיסי אדמו"ר שליט"א

ליום וברכה:

כאשר אני עומד עשיון תחת הרוסם של סדר הנהגתו ועבודתו זך' על כ"ק גיסי אדמו"ר שליט"א במשך החודש השני, והגם ולא אשך רבנים טובים, אולם ככל זאה אני רוצה לגלות בכתב את רגשו לבני, המצא ובהתאם לימאסרם של סכ"ל עלא חתי" ורוב הדעים קלה בעיניך באחי לברך את קא"ש שהשי"ת יתי' וזהו כאשר הוא מתי' אלני ישראל בחורתי, ותשי"ת יתן לי זיים רבות מלאות אורה ושמחה ובריאות נכונה לו ולביתו וז אשתו הרבנית שחליט"א.

ואני רוצה להתברך מאת כ"ק גיסי אדמו"ר שליט"א שנוחה יהיה אתו עמו עוד רבות בשנים יחד עם משפחתי, וליהנות זריו חורתי ועבודתו הק', ויעזור השי"ת סכ"ק גיסי אדמו"ר שליט"א יוליכנו במהרה לקבל פני פשיה צדקנו בב"א.

גיסא דבי נשיאה

הרש"ג – רבי שמריהו גוראריי, חתנא דבי נשיאה וגיסו של הרבי נשיא דורנו שימש ימנהל פועלי של ישיבות תומכי-תמימים והיה דמות בלתי נפרדת מ-770 הרבי העניק לו יחס מיוחד של הערכה וכבוד, והוא מצידו היה סמל של ביטול אל הרבי ספח מכך מתבטא באיגרותיו לרבי המתפרסמות כאן

מאת הרב מרדכי-מנשה לאופר

בשבת-קודש פרשת תרומה, ו' באדר ראשון תשמ"ט, נפטר הרש"ג, הרב שמריהו (ב"ר מנחם-מענדל ע"ה) גוראריה – חתנא דבי נשיאה כ"ק אדמו"ר מהורי"ץ זצוקללה"ה נבג"מ ז"ע שמינהו ליושב-ראש ועד הפועל מרכז הישיבות תומכי תמימים ליובאוויטש פעל בזה במרץ במסירה ונתינה ובהצלחה קרוב ליובל שנים וקרוב לארבעים שנה כגיסא דבי נשיאה יבדל-לחיים-טובים כ"ק אדמו"ר שליט"א... והובא למנוחות למחרתו ביום ז' אדר ראשון ת.נ.צ.ב.ה." (נוסח המצבה שעל קברו).

"מקשיבים לכל הגה היוצא מפיו הקדוש"

במדור זה כבר הופיעה בעבר רשימה על הרש"ג (גיליון כה, ג' באדר תשנ"ה, עמ' 10-13), ועתה נוסף פרטים אחרים כהקדמה למכתביו של הרש"ג המתפרסמים כאן.

באיגרת ששיגר הרש"ג בח"י במרחשוון תשל"ח, לאחר מגדולי הנדיבים במונטריאול, הר"ר שניאור-זלמן גורעוויטש (נדפסה ב'כפר חב"ד' גיליון 374 עמ' 23) הוא מתבטא בין השאר:

הפסוק של הרש"ג

בחודש תשרי תשמ"א היה מצבו הבריאותי של הרש"ג לא כשורה. כשביקשו לכבד את הרבי באמירת הפסוק מפסוקי "אתה הראת" שלפני ההקפות, שנהג לומר הרש"ג, לא הסכים הרבי ותחת זאת הורה שהר"מים והמשפיעים יאמרו את הפסוק ('יומן הקהל', תשמ"א, עמ' 30).

מדוע צריך להיות אצלו רצוא, אלא גם בצדיקים שלא טעמו טעם חטא (ועד שמקבלים את הכוח של פרה שיהיה אצלם (מזמן לזמן) הרצוא עם אש גדול).

ואף לאחר שיש לו את השוב – צריך להיות אצלו אחר-כך רצוא נעלה יותר. ושוב נעלה יותר, וכן הלאה.

(קטעים מהתנועות שבת-קודש פרשת כ"תשא, פרשת פרה ה'תש"י; יתרת-מנחם – התנועות 'תש"י, כרך ב, עמ' 408-414 – תרגום מידיש)

וכמו-כן לאידך גיסא: מי שנמצא בדרגה וטבע של רצוא – צריך להיות אצלו (שינוי הטבע) העבודה דשוב, באופן של התיישבות ופנימיות, על-ידי לימוד התורה וקיום המצוות, כולל גם שוב – בכירור חלקו בעולם, ולא על-ידי שעושה את השני לשליח על זה, כיוון שזהו

מינוי ל"התקשרות"

ניתן לקבל את גיליון "התקשרות" ישירות הביתה באמצעות הדואר.

מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים).
מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים).

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:
"התקשרות", מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר חב"ד 72915

אפילו הגוי יודע "מיהו חסיד"...

כזה המאמין במשיח ומכין עצמו לקראת בואו

כשהלשינו על אדמו"ר הזקן, שלחה המלוכה אחד משרי המלוכה לחקור את פרשת חיי אדמו"ר הזקן. שמו של השר היה "דערוזאוויץ", שהיה שיכור ושונא ישראל גדול...

דערוזאוויץ כתב אז למלוכה, שחסידים מאמינים במשיח, ואשר יבוא בקרוב, ומכיוון שיצטרכו אז ממון הרבה כדי לבנות את בית-המקדש, אוסף אדמו"ר הזקן כסף כבר עתה למטרה זו.

— אדמו"ר הזקן היה אוסף כסף עבור המעמדות בארץ-ישראל.

רואים מכאן, שגם גוי יודע ומכיר ("דערהערט") אשר מיהו הנקרא חסיד — המאמין במשיח, ואשר יבוא במהרה, ובמילא מכין את עצמו כבר עתה לביאתו.

אף-על-פי שאין אנו מרגישים שכל ימות-העולם הזה אינם אלא הכנה לימות המשיח, ובהרגשתנו עולם-הזה בעצמו מהווה גם-כן שלימות — מכל-מקום, האמת היא כנ"ל, והעדר ההרגש שלנו אינו פוגע כלל באמיתיות הענין.

פעם ביקר אחד המשכילים בליובאוויטש, ושמע שמדברים בחסידות אודות נשמות ומלאכים והדומה. אחר-כך נודמן לו לנסוע בדרך עם אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, וניצל את ההזדמנות לשאול אותו: וכי היה משהו שם וראה מלאכים? אילו היו מראים אותו לכל הפחות מלאך אחד, היה גם הוא חושב אודות מלאכים...

ענה לו הרבי נ"ע: נוסעים אנחנו עתה בעגלת סוסים, ובעל-העגלה מנהיג ומזרז את הסוסים לנסוע בזריזות כדי שנגיע למחוז חפצנו במהירות הכי גדולה.

ונמצא, שבנסיעה זו ישנן שלוש מחשבות: המחשבה שלנו (של הנוסעים) — להגיע למחוז חפצנו בהקדם; מחשבתו של בעל העגלה — להרוויח איזה רובל להוצאות השבת; ומחשבתם של הסוסים — שחושבים שנסיעתם במהירות היא כדי שיוכלו לתפוס במהירות את ה"תבן"...

ובכן: וכי משום שהסוסים חושבים אודות ה"תבן", אין הכוונה האמיתית בנסיעה זו בשביל שאנחנו (הנוסעים) נגיע במהירות למחוז חפצנו?!

וסיים אדמו"ר נ"ע: וכי משום שהסוסים חושבים אודות ה"תבן", אין המלאך מלאך?!...

וכן הוא בעניין הנ"ל: הגם שבהרגשתנו עולם-הזה הוא שלימות לעצמו, ואפשר לחשוב שכל הכוונה היא בשביל החיים בעולם-הזה לבד, הנה האמת היא שעולם-הזה אינו אלא הכנה לימות המשיח, ולפיכך כל עבודתנו עתה היא להכין את עצמנו למשיח.

(מהתוועדות שבת-קודש פרשת שמיי, ה'תשי"ג;

תורת-מנחם — התוועדות ה'תשי"ג חלק שני (ח) עמ' 135-137 — בלתי מוגה)

פרשת שמיני

פרשת שמיני

ההתחלה והסוף של פרשתנו עוסקים בעניינים שהם מן הקצה אל הקצה: תחילת הפרשה עוסקת בעבודה הנעלית של יום השמיני למילואים, שהביאה להשראת השכינה במשכן, ואילו סוף הפרשה דן באיסור אכילת שקצים ורמשים, שנפשו של אדם קצה בהם.

ללמדך, שגם בעל דרגה רוחנית עליונה אינו מוגן מפני נפילה והידרדרות ח"ו.

ומהי העצה היעוצה להישמר מפני נפילה כזאת? — עבודה מתוך קבלת-עול מלכות שמים פשוטה ומוחלטת, כאדם פשוט. קבלת-עול זו היא תריס מפני כל פורענות אפשרית.

(לקוטי-שיחות כרך א עמ' 722)

ויהי ביום השמיני (ט,א)

אותו יום נטל עטרות (רש"י)

העטרה הראשונה היא "ראשון למעשה בראשית" (המשכן הוקם ביום ראשון בשבוע); העטרה האחרונה — "ראשון לחודשים".

"ראשון למעשה בראשית" — זהו הגילוי האלוקי שבמשכן, שלא היה בבחינת "דבר נוסף" על הבריאה, אלא חדר לתוכה, לתוך "מעשה בראשית", וליום הראשון שבו, שאז נבראו שמים וארץ וכל תולדותיהם (רש"י בראשית א).

"ראשון לחודשים" — אין לך חידוש (חודש מלשון חידוש) גדול מעצם העובדה שאור אלוקי שלמעלה מהבריאה מתגלה בתוך הבריאה.

(מהתוועדות שבת-קודש פרשת ויקרא תשמ"ח)

ויהי ביום השמיני (ט,א)

רבי יצחק פתח: ברון יחד כוכבי בקר ויריעו כל בני אלוקים (זוהר ריש פרשתנו)

'יצחק' בגימטרייה ר"ח (208), כמספר שמונה פעמים שם הוי', ולכן לו נאה ולו יאה לדרוש על הפסוק 'ויהי ביום השמיני'.

ומדוע הגימטרייה של 'יצחק' היא שמונה פעמים שם הוי'?

יעקב בגימטרייה קפ"ב (182), כמספר שבע פעמים שם הוי', שכן עבודת ה' בדרגה נמוכה (יעקב, מלשון עקב) ממשיכה את שם הוי' כפי שהוא שייך וקשור לגדרי העולם, שנברא בשבעה ימים. ואילו יצחק בגימטרייה שמונה פעמים שם הוי', כי עבודת ה' מתוך שמחה ותענוג (יצחק מלשון צחוק) ממשיכה את שם הוי' כפי שהוא למעלה מגדרי העולם.

(לקוטי לוי-יצחק; התוועדות שבת-קודש פרשת שמיני תשמ"ח)